

Fejezetek az ezeréves Egri Egyházmegye történetéből

Eger, 2015. május 7.

Az Érseki Vagyonkezelő Központ Közgyűjteményei az egri bazilika felszentelésének fő ünnepén egyháztörténészeknek rendezett egész napos konferenciát, melynek az Érseki Papnevelő Intézet adott otthont.

A nyitóbeszédet a konferencia fővédnöke, TERNYÁK CSABA egri érsek mondta, aki kiemelte: Nem önmagunkat ünnepeljük, hanem azt, hogy ezer éve szolgáljuk Isten népét. Hangsúlyozta, azért hozták létre az Eszterházy Károly egri püspökről elnevezett kutatócsoportot, hogy közkinccsé tegyék mindazt a rendkívül gazdag szellemi hagyatékot, amely felhalmozódott ebben az évezredben.

LIPTAI KÁLMÁN, az Eszterházy Károly Főiskola (EKF) rektora kitért arra, hogy a legméltóbb ajándék 2025-ben, Eszterházy születésének 300. évfordulóján az eredetileg is kitűzött cél, az „universitas-gondolat”, vagyis az egyetemi rang elérése lenne.

BUDA PÉTER szemináriumi rektor, levezető elnök annak az örömeinek adott hangot, hogy a szimpóziumot a szemináriumban rendezik meg, ahol a papképzés folyik, és az előadásokban is többször volt szó a papképzésről, a kispapi életutakról. Így NAGY ANDOR, az EKF tudományos munkatársa *Kispapi életutak Eszterházy Károly püspöksége alatt* címmel azt részletezte táblázatokkal színesítve, hogy halála után miként élt tovább egykori kispapjaiban Eszterházy hagyatéka, melyben örökségül hagyta szellemiségét utódaira. A magas műveltséget ugyanis a nagy hatású püspök minden papjától megkövetelte. Az 1762 és 1799 közötti egyházfőre úgy tekintünk, mint az egyik legnagyobb magyarországi főpapra, aki védte egyháza és hazája érdekeit.

PÁLOS ZSÓFIA, az Érseki Vagyonkezelő Központ (ÉVK) – Főegyházmegyei Könyvtár, történész-könyvtárosa *Eszterházy Károly könyvtára* című előadásában elmondta: az előttük álló feladat nem kisebb, mint a püspök eredeti gyűjteményének rekonstruálása, ami nem egyszerű feladat. HORVÁTH ISTVÁN (ÉVK – Főegyházmegyei Levéltár, tudományos munkatárs, levéltáros) *Az urbárium bevezetése az egri püspöki uradalomban* címet adta témájának, amelyben részletesen ismertette az egész metódust és a teljes robotmegváltás körülményeit.

Rövid szünet után két szekcióban folytatódtak az előadások. Az első szekció levezető elnöki teendőit SARBÁK GÁBOR, az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae – Fragmenta Codicum Kutatócsoport képviselője látta el, a másodikét pedig GÁRDONYI MÁTÉ, a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola főiskolai tanára.

Az első szekció előadói voltak: KOSZTA LÁSZLÓ, a SZTE Középkori és Kora Újkori Magyar Történelmi Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, akinek sajnálatos távolléte miatt *Az egri püspökség alapítása és kezdetei* című értekezését Horváth István olvasta fel. FEDELES TAMÁS, a PTE Történettudományi Intézet egyetemi docense *Az Apostoli Kamara és az egri egyházmegye javadalmi a középkorban*, valamint *Löffler Erzsébet*, az ÉVK igazgatója *A Fenesy-féle tranzakció hatása Eger városára* címmel tartottak előadást.

A második szekció előadói: TAMÁSI ZSOLT, a Marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium igazgatója *Az 1848-as egri zsinat előkészítő munkálatai a tervezett magyar nemzeti zsinat keretében*, BÁRÁNY ZSÓFIA, az ELTE BTK doktorandusza *Lonovics József és Eger*, illetve JÁN GUNČAGA és TÓTH SÁNDOR JÁNOS *Az egri és a szepeskáptalani tanítóképző intézetek – szlovák-magyar egyháztörténeti kapcsolatok* címmel adtak elő.

A délután második előadásain a levezető elnökök személyében nem történt változás. Az első szekció előadói voltak: MIHALIK BÉLA VILMOS, az MTA BTK TTI tudományos segédmunkatársa, a Jezsuita Levéltár igazgatója *A Katolikus Egyház és kegyúri viták a Jászságban (1702-1745)*, NEMESNÉ KIS TÍMEA, az érseki palota turisztikai attrakciófejlesztéspályázatán dolgozó művészettörténész *„Az egri megyének ragyogó koronája” – a bazilika tervvariációi*, valamint VERES GÁBOR, az EKF Kulturális Örökség és Művelődéstörténeti Tanszék főiskolai docense *Az egri püspöki és káptalani pincék a 18. században* címmel fejtették ki gondolataikat.

A második szekcióban KÁRBIN ÁKOS, az MNL Heves Megyei Levéltár levéltárosa *A kultúrharc Egerben, illetve annak következményei*, Klestenitz Tibor, az MTA BTK TTI tudományos segédmunkatársa *Katolikus sajtó az egri egyházmegyében*, illetve Gianone András, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium tanára *Az Actio Catholica az egri főegyházmegyei körlevelek tükrében* témakörökben adott elő.

Rövid szünet után az utolsó egység következett, ahol az első szekcióban SOÓS ISTVÁN, az MTA BTK TTI tudományos főmunkatársa *Eszterházy Károly, Giuseppe Garampi és a magyarországi egyházpolitika*, Balogh Ferenc, az ÉVK igazgatóhelyettese *Mit olvasott Pyrker érsek halála előtt?* és Tusor Péter, a PPKE Történettudományi Intézet egyetemi docense *Lippay György egri püspök (a főpap és a politikus)* címmel mutatták be kutatásaikat. A második szekcióban pedig TENGELY ADRIENN, az EKF főiskolai docense *Az 1931-es és az 1942-es egyházmegyei zsinat*, SZABÓ CSABA, a Bécsi Magyar Történetkutató Intézet igazgatója *A fallóskúti kegyhely története* és MIKÓ ZSUZSANNA, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatója *Az Állami Egyházügyi Hivatal megszervezése Egerben* címmel adtak elő.

Közös vita zárta az előadásokat, amelyek egy konferenciakötet formájában is hozzáférhetőek lesznek. Horváth István, a konferencia főszervezője abbéli reményét fejezte ki, hogy ezek a tanulmányok is hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az Egri Főegyházmegye történeti monográfiája a közeljövőben elkészülhessen. Egy jól megszervezett és baráti beszélgetésekre is alkalmat adó konferencián vehettünk részt, amiért köszönet a szervezőnek: az Érseki Vagyonkezelő Központ Közgyűjteményeinek!

(ism.: Komiszár Dénes)